

stykker, er delvis en Slags Kristne, der desværre sammen med Kristendommen har importeret Brændevinen; de har en stærk Sky for at vise det nøgne Legeme, hvoraf man maaske vilde slutte sig til en højere Moral hos dem end hos de andre, der saavel for Kvinders som for Mænds Vedkommende som Regel ikke har evropæisk Skamfølelse; men det er lige det modsatte, det er kun en evropæisk Mode, de har faaet indført, og Moralen staar saaledes meget højere hos Choroti og Ashluslay, der lever deres ubundne Naturliv, i hvilket saa at sige alt foregaar for aabent Tæppe.

Livligt og malende med mange Detailler gennemgaar Forf. i Bogens forskellige Kapitler Indianerne fra Fødslen til Graven. Han fortæller os om Indretningen af deres Huse med alt Tilbehør, deres Kunst, Handel og Industri, Agerbrug, Giftermaal, Børneopdragelse, Fester og Krige o. s. v. Bogen er forsynet med talrige Illustrationer af Typer, Landskaber, hjemlige Scener, som alle er efter Forf.s Fotografier, tilligemed en stor Samling Tegninger af Husredskaber og Vaaben etc., som har etnografisk Interesse. Mange af de helsides Situationsbilleder er ligefrem fortræffelige og fortæller mere, end mange Sider Tryk vilde gøre. Det er ikke saa overmaade meget, vi ejer af den Art geografisk Literatur om Syd-Amerikas Indianere, hvilket giver Værket yderligere Tiltrækning.

Ole Olufsen.

A. de Quervain og A. Stolberg: Durch Grönlands Eiswüste. — Strassburg og Leipzig. 1911. (180 Sider med talr. Illust.).

Hovedformaalet med de to Forfatteres Rejse, der blev udført i 1909, var dels at foretage Undersøgelser over Indlandsisens Beskaffenhed, dels at undersøge Bevægelserne i de øvre Luftlag ved Hjælp af Balloner. Særlig Interesse har Beskrivelsen af deres Fremtrængen paa Indlandsisen indenfor Umanak; det viste sig her, at Isen var fuld af Spalter og andre Ujævnheder i langt større Udstrækning, end man har kendt tidligere. hvorved Forfatterne blev forhindrede fra at gennemføre den af dem lagte storslaaede Plan, at gaa tværs over Isen helt til Angmagsalik. Skildringen af denne Isrejses Vanskeligheder er overordentlig interessant; men ogsaa den øvrige Del af Bogen, der er en Beskrivelse af Rejsen fra Kjøbenhavn til Godthaab og videre til Umanak, og bl. a. indeholder særskilte

Kapitler om Kolonisationshistorien og om Land og Folk (herunder ogsaa Administrationsforhold), maa læses med stor Interesse, tilmed da Bogen er fortrinlig illustreret.

Særlig Omtale fortjener de Quervain's Forhold til Cook, sammen med hvem Ekspeditionen rejste tilbage til København. De Q. fortæller, at C. over for ham har paastaet, at Solen, selv ved Nordpolen, stod i meget forskellig Højde ved »Middag« og »Midnat«, og at C., efterat de Q. havde paavist ham Umuligheden heraf, gik ind paa den af de Q. fremsatte Forklaring, at Paastanden maatte skyldes en Forveksling i C.s Erindring af det Tidspunkt, han var ved Polen, med et eller andet foregaaende eller efterfølgende Tidspunkt. De Q. skriver endvidere, at der efter denne Diskussion stadig hos ham holdt sig en Tvivl om C.'s Paastands Paalidelighed; han mente imidlertid ikke, at han, efter selv at have givet C. en Forklaring af hans Fejltagelse, burde fremkomme med dette Udsagn, dengang Polspørgsmaalet var brændende. Ref. kan ikke se andet, end at det netop dengang vilde have været af meget stor Betydning at faa fremdraget alt, hvad der kunde tale for og imod C.; i alle Tilfælde er det ikke berettiget, at de Q., naar han sidder inde med en saadan Viden, andet Steds (»Die Woche«, 11. Sept. 1909) allægges uforbeholdent Vidnesbyrd for C.; det hedder her bl. a.: — und wenn er da erzählt, so wohnte in seiner überlegenen knappen — — Ausdrucksweise eine Klarheit und Sicherheit, die den bedeutenden Charakter und die innere Wahrheit verriecht.

O. B. Bøggild.

Beskrivelse af Nørre Aa Dalens Moser og Enge. — Udg. af Det danske Hedeselskab. Viborg, 1910. (55 S. 1 Kort).

Ovenstaaende Værk er i det væsentlige Resultat af et Arbejde, som blev udført af Fællesudvalget for Moseundersøgelser, der i 1907 stiftedes af Hedeselskabet og Moseselskabet i Forening; da baade det nævnte Udvalg og Moseselskabet gik ind med Udgangen af 1909, overtog Hedeselskabet Arbejdet. Den største Del af Værket er forfattet af A. Mentz og giver en meget udførlig og interessant botanisk Beskrivelse af de forskellige Mose- og Kærvegetationer og en Fremstilling af Jordbundsforholdene: Jordbunden udgøres dels af Dynd og dels af Tørv, og den sidstes Værdi som Kultur-

bund og Brændselsmateriale er underkastet en grundig Undersøgelse. Endvidere har *Mentz* behandlet Dalens Dannelsesforhold, hvorledes den oprindelig har været en Havarm og derefter gradvis er kommet i sin nuværende Tilstand; ligeledes den hidtidige Benyttelse, dels til Høslæt og Græsning og dels til Tørveskær. Spørgsmaalet om den frem-

tidige Benyttelse er behandlet af *Claudi Westh*, der viser, at Jorden vil kunne give et stort Udbylte af Græs, naar den afvandes og behandles med Kunstgødning, og af *M. Rahbek*, der drøfter Mulighederne for en eventuel Tørveindustri, hvortil det her behandlede Materiale dog synes at egne sig mindre godt. *O. B. Bøggild.*

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Studien über Bodenzusammensetzung der baltischen Depression vom Kattegat bis zur Insel Gotland, von Dr. Hans Spethmann, Greifswald 1910. 8°, 12 S. og 2 Kort.

Meddelelser om Jordskælv og Vulkanudbrud, af E. G. Harboe, 1910. 8°, 16 S.

Jordrystelserne i Danmark, af E. G. Harboe, 1910. 8°, 69 S.

De varme Kilder paa Island, deres Fysisk-geologiske Forhold og geografiske Udbredelse, af Th. Thoroddsen, 1910. 8°, 160 S.

Geological Notes by G. Henriksen, 1910. 8°, 26 S.

Nørre Aa Dalens Moser og Enge, udg. af Det danske Hedeselskab, 1910. 8°, 55 S. m. Illustr. og Kort.

Rejse gennem en Del af Norge 1773—1775, af Gerhard Schøning. 1. og 2. Bind. 8°, henhv. 333 og 275 S.

Kolding fra Middelalder til Nutid, af P. Eliassen, 1910. 8°, 552 S. m. talrige Illustr. og 1 Kort.

Fyr og Taagesignal-Stationer i Kongeriget Danmark med Bilande 1911. Det kgl. Søkort-Arkiv. 8°, 149 S.

Voyages en Scandinavie en Laponie, au Spitzbergen et aux Ferøe 1838, 1839 og 1840, la Corvette la Recherche, 14 Bd. af Paul Gaimard, 8°. *)

Harald Haardraades Tog til Limfjorden og Limfjordens Tilstand i XI Aarhundrede, af J. Japetus Steenstrup, 1875. 8°, 81 S. *)

Geschichte der geogr. Vermessungen und der Landkarten Nordalbingiens vom Ende des 15. Jahrhunderts bis zum Jahre 1859, von F. Geerz. 8°, 277 S. *)

Krigens Skueplads, Danmark, Norge og Sverrig samt deres tyske Provinser, af Heinrich Otto Scheel 1785. 8°. *)

Untersuchungen über physikalische Verhältnisse des westlichen Theiles der Ostsee von Dr. H. A. Meyer 1871. 4°, 72 S. og fl. Tabeller. *)

The Journal of the Royal Geogr. Society, London. Aargang 1854, 1855, 1956, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875. 8°. General Index Vol. XXI. **)

Proc. R. G. S. •
Aargang 1859, 1860, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887. 8°. **)

Royal Geogr. Soc. Year-Book and Record 1898 og 1899. 8°, henhv. 220 og 231 S. **)

Væxtlivet i Norge, af Dr. F. C. Schübeler, 1879. 8°, 143 S. Med talr. Illustr. og Kort. **)

Vulkaner og Jordskælv paa Island, 2 Eksplr., 8°,